

Csillagok világa a Magyar Tenger felett

„Szép a hold az égen, de sokkal szebb a Balaton tükrén. Száz csillagnak ezer tündöklése az apró hullámokon. S ha áttekintesz a túlsó partra: minden falu alján apró pászortüzek hosszú sora mosolyog feléd.” – írta Eötvös Károly az „Balatoni utazás” című könyvében nem kis elfogultsággal a tó iránt. Hozzá hasonlóan számos alkotót és tudóst megihletett a tó atmoszférája Egry József festőművészől kezdve Cholnoky Jenő jeles geográfusunkig. Az alábbiakban szubjektív utazásra invitáljuk a kedves olvasót: ez alkalommal a csillagok és az égitestek színes világával együtt mutatjuk be a szemünknek kedves pannon tájat.

Jómagam a világ számos szegletében megfordultam már – Izlandtól a Himaláján át Patagóniáig – amely utazások alatt korántsem az otthontól való elszakadás, hanem a földrajzi megismerés vágya motivált. A szemem mégis mindig legszívesebben egy balatoni látképen nyugodott meg, így – az asztrotájkép-fényképezés elhivatott követőjeként – számomra magától értetődő, hogy asztronómiai aspektusból mutassam be a vidéket.

I. Az űrrepülőgépek átvonulásai sajnos mára már történelemnek számítanak, ugyanis a NASA 2011-ben nyugdíjazta őket. Működésük idején viszont izgalmas megfigyelési témaként szolgáltak. A Discovey útját a téli Balaton jégvilága felett örökítettem meg. Fonyód határában a tél végén bizarr jégformák sorakoztak, amelyek felett az úrsikló-Nemzetközi Űrállomás páros útját követhetjük nyomon. A kép háttérében a térség emblematisz hegye, a Badacsony ismerhető fel.

II. A Balatonakarattya melletti magaspartról a tó teljesen más arcát mutatja. Miután a Nap már a horizont alatt tartózkodott, a Fűzfői-öböl irányában alkonyati sugarakat figyelhettünk meg, amelyek nyugati irányban fókuszálódtak, legyezőszerűen ágaztak szét. A szóródási jelenségként eredményét ebben az esetben a Bajor-Alpok kitakaró hatása okozta.

III. A naplementék mellett a holdkelték is hasonlóan ígöző szüleményei a természetnek. A mellékelt sorozatfelvétel Alsóörsől készült, amint a Hold Siófok fényei felett kelt fel. Az égitest korongját igen erőteljesen torzította a légköri refrakció; ennek köszönhető kissé lapult és szögletes alakja.

IV. A tavasz szerénynek ígérkező, de mégis látványos jelensége volt az április 25-én bekövetkezett részleges holdfogyatkozás. Fotózásra a virágokba öltözött Tihanyi-félszigetet szemeltem ki; a szélmarta szikláktól gyönyörű kilátás nyílt az apátság, a falu és a Belső-tó irányába. A légkörben aktuálisan jelen levő por a vizuális élmény javára szolgált; a Hold a megszokottnál is vörösebben kelt fel, majd csak később váltott át a narancsos, majd szürkés színekbe. A sorozatfelvételen jól kirajzolódik, ahogy égi kísérőnk, bolygónk árnyékkúpjának északi felébe merült bele.

V. Ha szemünk a Balaton-felvidék tanúhegyekkel tarkított tájára vágynak, akkor a szigligeti vár eszményi helyszínt kínál: innen szemlélve teljes szépségükben bontakoznak ki a Káli-medence jellegzetes formái. A holdfényben úszó látképen a Szent György-hegy, Csobánc, Gulács, Badacsony sora figyelhető meg, miközben – az egy órás expozíció alatt – a csillagok hosszú íveket járnak be a Sarkcsillag körül.

Írta és fényképezte: Ladányi Tamás

Ladányi Tamás honlapja:
<http://www.asztrotajkep.hu/>

The World at Night:
<http://www.twanight.org/>

Csillagok, csillagok

Ladányi Tamás Csillagok, csillagok című kiállítása július végétől az óbuda Polaris Csillagvizsgálóban tekinthető meg.

Az északi part egyik legszebb panorámáját a Szent György-hegy oldalából csodálhatjuk meg; a vulkanikus tanúhegyek sorakozójához a környék borkultúrájának elemei társulnak, borospincékkel és a Tarányi-présházzal. A kép az izlandi Eyjafjallajökull-vulkán kitörése idején készült, amikor lezárták hazánk légtérét; ezért sem látszik a hosszú expozíció alatt zavaró repülő a halszemoptikás felvételen

V

